

Regionsudvalget udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om oprettelse af et strukturpolitisk førtiltrædelsesinstrument (ISPA)«

(1999/C 51/02)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om oprettelse af et strukturpolitisk førtiltrædelsesinstrument [KOM(98) 138 endelig udg. — 98/0091 (CNS)]⁽¹⁾,

under henvisning til Rådets beslutning af 4. juni 1998 om i henhold til EF-traktatens artikel 198 C, stk. 1, at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til præsidiets beslutning af 12. marts 1998 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 1 »Regionalpolitik, Strukturfondene, Økonomisk og Social Samhørighed, Grænseoverskridende og Interregionalt Samarbejde«,

under henvisning til Underudvalg 1's forslag til Regionsudvalgets udtalelse (CdR 241/98 rev.), der blev vedtaget den 30. september 1998 med Bruno Bracalente og Günter Meyer som ordførere,

under henvisning til Regionsudvalgets udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om generelle bestemmelser om strukturfondene (CdR 167/98 fin)⁽²⁾ —

på den 26. plenarforsamling den 18.-19. november 1998 (mødet den 18. november) vedtaget følgende udtalelse.

1. Indledning og fremstilling af Kommissionens overvejelser

1.1. I forbindelse med Agenda 2000⁽³⁾ forelagde Kommissionen en række forslag med det formål at intensivere førtiltrædelsesstrategien for de central- og østeuropæiske ansøgerlande og Cypern. Officielt blev tiltrædelsesproceduren indledt den 30. marts 1998 for de ti ansøgerlande fra Central- og Østeuropa (Bulgarien, Tjekkiet, Estland, Ungarn, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet og Slovenien) og Cypern. På de bilaterale regeringskonferencer den 31. marts 1998 blev tiltrædelsesforhandlingerne med Polen, Tjekkiet, Estland, Slovenien, Ungarn og Cypern (5 + 1) åbnet.

Alle ansøgerlandene fik bekræftelse på de tiltrædelsespartnerskaber, der er indgået på grundlag af »Rådets forordning om bistand som led i førtiltrædelsesstrategien til de stater, der har ansøgt om tiltrædelse af Den Europæiske Union, og navnlig om etablering af tiltrædelsespartnerskaber«⁽⁴⁾. Disse tiltrædelsespartnerskaber er aftaler mellem Fællesskabet og ansøgerlandene, som indeholder klare målsætninger for ansøgerlandene og stiller finansiel og teknisk støtte fra Fællesskabet i udsigt.

1.2. Det Europæiske Råd i Luxembourg i december 1997 vedtog en betragtelig forøgelse af støtten til

forberedelse af tiltrædelsen og supplerede PHARE-programmet med førtiltrædelsesprogrammer. I begyndelsen af marts 1998 forelagde Kommissionen forordningsforslagene herom.

1.3. Ud over støtten under PHARE-programmet (planlagt budget for 1999 på 1,3 mia. ecu; fra 2000 1,5 mia. ecu, selv om antallet af modtagerlande aftager i takt med tiltrædelserne) skal ansøgerlandene have støtte til omstrukturering af deres landbrug og til forberedelse på Fællesskabets strukturpolitik (procedurer og teknisk afvikling).

Til omlægning af landbrugssektoren (herunder opbygning af en effektiv landbrugsforvaltning og etablering af pålidelige veterinær- og plantesundhedsovervågnings-systemer) i de ti central- og østeuropæiske lande stiller EUGFL's garantisektion fra 2000 til 2006 årligt 500 mio. ecu i faste 1997-priser til rådighed. Fordelingen bestemmes bl.a. af dyrket areal og antal beskæftigede inden for landbruget.

1.4. Det nye strukturpolitiske finansieringsinstrument til forberedelse af tiltrædelsen (ISPA) får et årligt budget på 1,04 mia. ecu, som skal fordeles mellem de ti central- og østeuropæiske lande. Ifølge Kommissionens forslag

— fordeles de midler, der hvert år er til rådighed, mellem de ti central- og østeuropæiske lande efter kriterierne befolkning, areal og BNP (målt i købekraftspariteter);

⁽¹⁾ EFT C 164 af 29.5.1998, s. 4.

⁽²⁾ EFT C 373 af 2.12.1998, s. 1.

⁽³⁾ »Agenda 2000 — Et styrket og udvidet EU« (KOM(97) 2000 endelig udg.).

⁽⁴⁾ Rådets forordning (EF) nr. 622/98 — EFT L 85 af 20.3.1998, s. 1.

- indgås der finansieringsaftaler, som fastlægger de nærmere regler for forvaltning, evaluering og kontrol;
- træffes beslutninger om budgetforpligtelser på grundlag af flerårige projekter;
- bliver der mulighed for at trække finansieringstilsagn tilbage, hvis arbejdet ikke er påbegyndt inden for den periode, der er fastsat i finansieringsaftalen.

1.5. Der skal ydes støtte til foranstaltninger, der er prioriteret i de nationale programmer for overtagelse af gældende EF-ret. Formålet er ikke at medfinansiere ad hoc-investeringer, men at støtte projekter, der kan få varig virkning som strategiske katalysatorer.

1.6. For at sikre nøje koordinering mellem de forskellige støtteinstrumenter til forberedelse af tiltrædelsen (PHARE, ISPA og landbrugsstøtteinstrumentet) har Kommissionen udarbejdet et forslag til forordning om horisontal koordinering, ifølge hvilket der nedsættes et udvalg, som får til opgave at undgå overlapninger og sikre forenelighed mellem de støttede projekter.

1.7. Det strukturpolitiske førtiltrædelsesinstrument skal — ligesom Samhørighedsfonden — anvendes på to områder:

- på miljøområdet skal det yde støtte til gennemførelsen af gældende EF-ret (prioriterede felter: forbedring af vand- og luftkvalitet samt affaldsforvaltning);
- på transportområdet skal det fremme tilknytningen til de transeuropæiske net og disses udvidelse mod øst.

1.8. Principielt ydes der ikke støtte til projekter på under 5 mio. ecu. ISPA's andel må ikke beløbe sig til mere end 85 % af de offentlige udgifter. Medmindre Fællesskabet har en særlig interesse i projektet, nedsættes denne sats under hensyntagen til muligheden for samfinansiering, projektets evne til at skabe indtægter og princippet om, at forurenere betaler. Samfinansieringsmidler bør først og fremmest komme fra den private sektor.

1.9. Ifølge forordningsforslaget kan forberedende undersøgelser og teknisk bistand undtagelsesvis finansieres med 100 % af omkostningerne. Til finansiering af forberedende undersøgelser og gennemførlighedsundersøgelser anvendes højst 2 % af ISPA's midler.

1.10. Ved gennemførelsen af ISPA-forordningen bistås Kommissionen af et rådgivende udvalg.

1.11. Forordningsforslaget skal vedtages sammen med koordineringsforordningen og forordningen om førtiltrædelsesstøtte inden for landbruget.

2. Vurdering af Kommissionens forslag

2.1. Regionsudvalget glæder sig over, at der er indledt tiltrædelsesforhandlinger med Ungarn, Polen, Tjekkiet, Slovenien, Estland og Cypern, og betragter den fælles åbning af tiltrædelsesproceduren som en bekræftelse på, at udvidelsesprocessen omfatter alle ansøgerlandene. Regionsudvalget betragter udvidelsen som en historisk proces af betydning for hele Europa og understreger, at dialogen med Middelhavslandene bør videreføres intensivt, og at uddybelsen af den europæiske integration bør fremskyndes yderligere.

2.2. De central- og østeuropæiske ansøgerlande befinder sig fortsat i en omfattende økonomisk og politisk omstillingsproces og forbereder sig med Unionens og medlemsstaternes — herunder også regionernes og kommunernes — støtte på at overtage forpligtelserne ved fuldt medlemskab. Regionsudvalget understreger, at Fællesskabet og ansøgerlandene kun kan løse de opgaver, de stilles over for, i fællesskab.

2.3. Regionsudvalget bifalder de forskellige strukturstøtteinstrumenter, som skal hjælpe ansøgerlandene i forbindelse med overtagelsen af gældende EF-ret.

2.4. Regionsudvalget finder det positivt, at ansøgerlandenes egne anstrengelser for at overtage og omsætte gældende EF-ret støttes via PHARE-programmet.

2.5. Regionsudvalget bifalder, at Kommissionen med forordningsforslaget prioriterer det påtrængende behov for udvikling og forbedringer på transportområdet og miljøområdet. Men det finder, at der også bør tages hensyn til de øvrige infrastrukturer (energi og telekommunikation), og at indholdet i forordningens artikel 2 følgelig bør afstemmes efter artikel 1, stk. 1.

2.6. De positive erfaringer med den målrettede anvendelse af strukturmidler fra Fællesskabet i regionerne i de nuværende »samarbejdslande« viser, at støtte midler er et nyttigt instrument til at styrke det økonomiske udviklingspotentiale. Regionsudvalget hilser derfor det nye førtiltrædelsesinstrument velkommen. Den ekstra støtte i kraft af det strukturpolitiske førtiltrædelsesinstrument ISPA vil gøre det lettere for ansøgerlandene at reducere strukturelle mangler, særlig på miljøområdet og transportområdet, og at forberede sig på konkurrencepresset i EU. Det er særlig vigtigt at sikre den fornødne koordinering mellem ISPA og de dele af PHARE

Institution Building, som støtter opbygning af ansøgerlandenes administrative kapacitet til bl.a. at forvalte strukturfondene.

2.7. Regionsudvalget finder det nødvendigt, at de lokale og regionale myndigheder kan deltage som ligeværdige aktører i forstudier, planlægning og gennemførelse af disse strukturpolitiske foranstaltninger (ISPA).

2.8. Regionsudvalget støtter princippet om, at central- og østeuropæiske stater selv skal deltage i finansieringen af projekterne. Det understreger, at det er nyttigt at lade private virksomheder medvirke, bl.a. for at slippe den interne konkurrences dynamiske kræfter løs, som det sker i det indre marked. Regionsudvalget understreger desuden, at man under den planlagte reklame- og oplysningskampagne for støtteinstrumentet bør bestræbe sig på at fremme den private deltagelse, for at de til rådighed værende midler kan tilflyde projekter, der ser ud til at kunne give et afkast. Hvis målet om en styrket økonomisk og social samhørighed skal nås, er det efter Regionsudvalgets mening nødvendigt at sikre tæt koordinering mellem de forskellige former for førtiltrædelsesstøtte fra EU og de samlede disponible midler.

2.9. Regionsudvalget går ud fra, at den i forordningsforslaget nævnte minimumsgrænse på 5 mio. ecu pr. projekt vil blive administreret fleksibelt, særlig i forbindelse med miljøprojekter. Regionsudvalget gør i den forbindelse opmærksom på, at høje minimumskrav til projektstørrelsen kan begrænse decentrale myndigheders adgang til at iværksætte eller deltage i projekter. Det gælder i særlig grad i ansøgerlandene, hvor de lokale og regionale myndigheder endnu har begrænset budgetmæssig kapacitet og råderum.

2.10. Regionsudvalget finder, at listen i bilag I over oplysninger, som ansøgningerne skal indeholde, bør udvides med følgende punkter:

- overholdelse af bestemmelserne om sikkerhed og hygiejne på arbejdspladsen;
- planlagte oplysnings- og reklameaktioner (i overensstemmelse med artikel 13 i forordningsforslaget).

2.11. Blandt de kriterier, der nævnes under punkt 9.3 i finansieringsoversigten, bør infrastruktursystemernes intermodalitet efter Regionsudvalgets opfattelse fremhæves. Desuden kunne man foreslå at tilføje et nyt kriterium til listen, nemlig forbedring af sikkerhedsnormerne.

3. Konklusioner og henstillinger

3.1. Regionsudvalget støtter hovedsigtet med dette strukturpolitiske instrument. Men på baggrund af erfaringerne med grænseoverskridende samarbejde med de

central- og østeuropæiske stater finder Regionsudvalget det nødvendigt at lægge større vægt end hidtil på miljøvenlige grænseoverskridende trafikforbindelser og at inddrage etablering af nye grænseovergange i støtte-spektrret. Desuden bør man informere disse lande om vigtige miljøprojekter, der gennemføres på lokalt og regionalt plan, for at bibringe dem erfaringer med bortskaffelse af affald og vandrensning, som peger fremad mod overtagelsen af EF-retten.

3.2. Efter Regionsudvalgets opfattelse skal den tekniske bistand fra Kommissionen bidrage til, at der kan udvælges specifikke projekter, der svarer til de nationale behov. De nationale behov bør ligeledes være afgørende for, hvorledes midlerne fordeles mellem de forskellige infrastrukturprojekter.

3.3. Regionsudvalget støtter Kommissionens forslag om, at 2 % af de samlede midler reserveres til finansiering af forberedende undersøgelser og til dækning af udgifterne til teknisk bistand, forudsat de hovedsageligt anvendes til opbygning af institutionel og administrativ kapacitet i ansøgerlandene, herunder til at forberede de lokale og regionale myndigheder til at administrere indsatsen.

3.4. Navnlig i tilfælde, hvor tekniske nyskabelser introduceres eller høje miljøkrav skal sikres overholdt, finder Regionsudvalget det særdeles vigtigt, at der ikke bare ydes teknisk bistand, men også træffes foranstaltninger til uddannelse af personalet.

Det grænseoverskridende og interregionale samarbejde yder efter Regionsudvalgets opfattelse sammen med lokalniveauets erfaringer et særdeles vigtigt bidrag til integrationen og samarbejdet i Europa. Regionsudvalget lægger vægt på, at alle interesserede virksomheder bør have mulighed for at deltage i evalueringsproceduren. Regionsudvalget understreger, at de lokale og regionale myndigheder i såvel ansøgerlandene som medlemsstaterne kan levere et værdifuldt bidrag til udvidelsesprocessen. De bør derfor også sikres en rolle i gennemførelsen af indsatsen under ISPA, især i takt med de administrative og opgavemæssige reformer, som giver dem øget kompetence på bl.a. miljøområdet.

Også her bør erfaringerne fra den nuværende strukturpolitik udnyttes. Partnerskabsprincippet, som også fastslås i førtiltrædelsesforordningen for landdistrikter i ansøgerlandene, bør også være en målsætning for indsatsen under ISPA. De lokale og regionale myndigheder må på sigt have medindflydelse på alle faser af indsatsen (planlægning, projektudvælgelse, opfølgning og evaluering). I første omgang ved at de repræsenteres i de

udvalg, som skal overvåge og evaluere indsatsen under ISPA, hvadenten de — som foreskrevet i forordningsudkastet — er kompetente til at gennemføre et projekt eller er direkte berørt af et projekt.

3.5. De projekter, der knytter ansøgerlandene til det transeuropæiske net, skal styrke den økonomiske og sociale samhørighed mellem de områder, der er på vej ind i Unionen, og dennes samlede nuværende territorium. Ved udformningen af planer, der sigter mod at knytte ansøgerlandene til de transeuropæiske net, bør der tages hensyn såvel til behovene i de nuværende medlemsstaters grænseregioner som til behovene i alle områder, der

berøres af disse nets udvikling. Regionsudvalget understreger i den forbindelse endnu en gang, at det grænseoverskridende samarbejde som led i INTERREG og PHARE/CBC⁽¹⁾ fortsat bør støttes på passende vis, og at der bør sikres fuld forenelighed mellem de projekter, der støttes via de to programmer. Kommissionen opfordres til at skabe et fælles finansielt og organisatorisk grundlag for støtten til dette samarbejde for at fjerne administrative hindringer for gennemførelsen af grænseoverskridende projekter, hvilket i sig selv vil fremme det grænseoverskridende samarbejde.

⁽¹⁾ Cross border cooperation.

Bruxelles, den 18. november 1998.

Manfred DAMMEYER

Formand for

Regionsudvalget

Regionsudvalgets udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 1164/94 om oprettelse af Samhørighedsfonden«, og
- »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af bilag II til forordning (EF) nr. 1164/94 om oprettelse af Samhørighedsfonden«

(1999/C 51/03)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EF) nr. 1164/94 om oprettelse af Samhørighedsfonden og Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af bilag II til forordning (EF) nr. 1164/94 om oprettelse af Samhørighedsfonden [KOM(98) 130 endelig udg. — 98/0104 (AVC) — 98/0118 (CNS)]⁽¹⁾,

under henvisning til Rådets beslutning af 19. maj 1998 om i henhold til artikel 130 D og artikel 198 C, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til præsidiets beslutning af 13. maj 1998 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 1 »Regionalpolitik, Strukturfondene, Økonomisk og Social Samhørighed, Grænseoverskridende og Interregionalt Samarbejde«,

under henvisning til Underudvalg 1's forslag til Regionsudvalgets udtalelse (CdR 235/98 rev.), som blev vedtaget den 30. september 1998 med Grigorios Apostolakos og Sean O'Neachtain som ordførere,

⁽¹⁾ EFT C 159 af 26.5.1998, s. 7.